

POSTANOWIENIE

Dnia 6 lutego 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Leszek Bielecki

w sprawie z odwołania B. Ł.
od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału we Wrocławiu
o wypłatę emerytury kapitałowej,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 6 lutego 2024 r.,
zażalenia odwołującej się na postanowienie Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu
z dnia 28 lipca 2023 r., sygn. akt III AUa 738/22, III WSC U 81/23,

oddala zażalenie.

[mc]

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych postanowieniem z 28 lipca 2023 r., III AUa 738/22, w sprawie z odwołania B. Ł. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału we Wrocławiu o wypłatę emerytury kapitałowej odrzucił skargę kasacyjną odwołującej.

W sprawie tej Sąd Apelacyjny, wyrokiem z 5 kwietnia 2023 r., III AUa 738/22, oddalił apelację odwołującej się od wyroku Sądu Okręgowego we Wrocławiu z 16 marca 2022 r., VIII U 2613/21. Przedmiotem postępowania było odwołanie od decyzji organu rentowego dotyczącej wysokości emerytury, bowiem odwołująca kwestionowała, że organ określił wysokość jej emerytury kapitałowej w kwocie 595,49 zł jednocześnie uznając, że emerytura ta nie przysługuje z powiększeniem o uposażenie rodzinne z sądu.

W skardze kasacyjnej, złożonej za pośrednictwem zawodowego pełnomocnika, została określona wartość przedmiotu zaskarżenia w wysokości 7.146 zł.

Wskazana kwota jako nieprzekraczająca kwoty 10.000 zł, zdecydowała o niedopuszczalności skargi kasacyjnej bowiem w sprawach, które nie dotyczą przyznania lub wstrzymania emerytury lub renty, objęcia obowiązkiem ubezpieczenia społecznego, dopuszczalność skargi kasacyjnej zależy od wysokości wskazanej wartości przedmiotu zaskarżenia (art. 398² § 1 k.p.c.).

W ocenie Sądu Apelacyjnego sporną w niniejszej sprawie nie była kwestia samego prawa do świadczenia, lecz jego wysokość, zatem wyłączenia wymienione w powołanym przepisie nie miały zastosowania w niniejszej sprawie. Dlatego też Sąd Apelacyjny odrzucił skargę, jako niedopuszczalną.

W zażaleniu pełnomocnik skarżącej zaskarżyła postanowienie Sądu Apelacyjnego w całości, zarzucając naruszenie: 1/ art. 25 § 1 k.p.c., art. 19 § 1 k.p.c., art. 21 k.p.c. i art. 22 k.p.c. w związku z art. 398² § 1 k.p.c. przez wadliwe zastosowanie, polegające na przyjęciu, że wartość przedmiotu zaskarżenia wynosi 7.146 zł, co skutkowało stwierdzeniem, że skarga kasacyjna nie przysługuje, podczas gdy wartość ta została przez niedopatrzenie określona przez skarżącą błędnie, w związku z czym Sąd powinien ją z urzędu sprawdzić i określić na wartość wyższą niż 10.000 zł w oparciu o treść uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 18 października 2012 r., III UZP 3/12; 2/ art. 398² § 1 k.p.c. przez błędną wykładnię i uznanie, że w niniejszej sprawie sporna jest wysokość emerytury kapitałowej, a nie samo uprawnienie do niej, podczas gdy z odwołania skarżącej i późniejszych pism w sposób oczywisty wynika, że ubezpieczona nigdy nie kwestionowała wyliczonej przez organ wysokości emerytury kapitałowej, a jedynie pozbawienie jej prawa do tej emerytury przy jednoczesnym pobieraniu uposażenia po zmarłym mężu; w konsekwencji niniejsza sprawa jest sprawą o przyznanie lub o wstrzymanie emerytury, w której skarga kasacyjna przysługuje niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia. Wniosła o uchylenie zaskarżonego postanowienia w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie okazało się niezasadne.

Zgodnie z art. 398² § 1 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (jednolity tekst: Dz.U. z 2023 r., poz. 1606 ze zm.), skarga kasacyjna jest niedopuszczalna w sprawach o prawa majątkowe, w których wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż pięćdziesiąt tysięcy złotych, a w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych - niższa niż dziesięć tysięcy złotych. Jednakże w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych skarga kasacyjna przysługuje niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia w sprawach o przyznanie i o wstrzymanie emerytury lub renty oraz o objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego. Niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia skarga kasacyjna przysługuje także w sprawach o odszkodowanie z tytułu wyrządzenia szkody przez wydanie prawomocnego orzeczenia niezgodnego z prawem.

Wszystkie sprawy z zakresu ubezpieczeń społecznych są co do zasady sprawami o prawa majątkowe i tak należy je traktować. Pośrednio wynika to z art. 398² § 1 zdanie drugie k.p.c. Zgodnie z tym przepisem, w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych skarga kasacyjna przysługuje niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia w sprawach o przyznanie i o wstrzymanie emerytury lub renty oraz o objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego. Oznacza to, że wymienione kategorie spraw mają charakter majątkowy, jednak wartość przedmiotu zaskarżenia nie determinuje dopuszczalności skargi kasacyjnej, która w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych przysługuje co do zasady wówczas, gdy wartość przedmiotu zaskarżenia wynosi co najmniej 10.000 zł (art. 398² § 1 zdanie pierwsze k.p.c.). Skoro sprawy z zakresu ubezpieczeń społecznych są sprawami o prawa majątkowe, to znaczy, że możliwe (a w niektórych przypadkach konieczne) jest oznaczenie w nich wartości przedmiotu sporu oraz wartości przedmiotu zaskarżenia, a sądy kolejnych instancji mają obowiązek egzekwowania od stron oznaczenia tej wartości oraz uprawnienie do weryfikacji podanych kwot (postanowienie Sądu Najwyższego z 27 września 2023 r., I UZ 5/23, LEX nr 3610344).

W rozpoznawanej sprawie majątkowej przedmiotem postępowania była wysokość emerytury, ponieważ Skarżąca nie kwestionuje zasadności jej przyznania lub nieprzyznania albo wstrzymania, a kwestionuje jej wysokość, która jej zdaniem jest bezzasadnie obniżona o uposażenie rodzinne z sądu (po zmarłym mężu) i stąd jest niższa niż postulowana przez Skarżącą. Kwestia sporna w tym zakresie została rozstrzygnięta wyrokiem Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z 5 kwietnia 2023 r., sygn. akt III AUa 738/22 na niekorzyść skarżącej. Dlatego też, rozpoznawana sprawa nie mogła być uznana za Sąd odwoławczy jako toczona w sprawie o przyznanie lub wstrzymanie emerytury bądź renty albo o objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego, co też Sąd Najwyższy w pełni podziela.

Biorąc powyższe pod uwagę orzeczono jak w sentencji na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c.

[SOP]

(r.g.)